

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și strălucitate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rua 11a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirui 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

La situația școlilor noastre.

Școlile noastre nu s'au recules încă de sub greutatea loviturii date la 1907 de legea lui Apponyi și, iată că o nouă lovitură grea a căzut asupra lor. Subt dispozițiile grele ale legii lui Apponyi s'au închis în curs de 6 ani la vr-o 500 de școli românești și tot pe atâtea sunt în pragul de a fi închise, neputându-și asigura conform legii salariul învățătoresc. Bilanțul celor șase ani am putea zice că e: *minus o mie de școli populare.*

Un astfel de dezastru cultural, fără păreche în analele culturii, ar fi trebuit să puie pe gânduri guvernul țării, care poartă vina principală pentru acest dezastru, și să-l facă să repare cât mai curând pierderea. Dar n'a urmat aceasta, ci tocmai din contră.

Deși sute de școli (în mitropolia ortodoxă 306; pentru cea greco-catolică ne lipsesc datele) n'au ajuns în decurs de 6 ani să poată ridica salariul învățătoresc la minimumul stabilit de legea lui Apponyi, guvernul vine și urea din nou salariile învățătoresci.

Această lovitură e și mai grea decât cea pe care ni-a dat-o legea lui Apponyi. Prin legea din urmă ni-au mai rămas d. e. în mitropolia ortodoxă din 1552 de școli 696 cari se susțineau fără ajutor de stat (532 au ajutor dela stat; 306 sunt neasigurate). Acum, legea lui Zichy urcă salariile învățătoresci atât de tare, încât din cele 696 școli nici măcar 100 nu se vor putea susține fără ajutor de stat. 600 din aceste școli vor trebui să ceară subvenția dela stat, iar statul nu le va da decât câtorva din ele. În toate acele localități, unde pe lângă școli de ale noastre sunt și școli de stat, pentru școlile noastre nu se va putea dobândi cu nici un preț ajutorul statului, iar fără de acesta nu se vor putea susține.

Astfel ne aflăm în fața unui dezastru îngrozitor. Dupăce din 3000 de școli, câte aveam la 907, ni-au mai rămas asigurate vr-o 2000, acum suntem în primejdia iminentă de a mai pierde încă o mie, rămânând din 3000 de școli libere cu 1000 de școli roabe.

Ce e de făcut în această situație îngrozitoare?

Să ne mai sforțăm pentru susținerea școlilor confesionale, sau să le abandonăm pe toate deodată? Amândouă părerile acestea au aderenți, dar nu amândouă sunt bune. E ușor a renunța la un drept, dar aceasta e o lășitate. E mai greu să-ți afirmi dreptul, căci așa ceva cere jertfe și suferințe. Și totuș, nu vom putea alege calea cea ușoară, ci va trebui și acum să o alegem pe cea grea. Pahărul suferințelor noastre încă nu s'a golit; pe fundul lui mai sunt încă multe picături amare, pe cari trebuie să le bem cu același eroism, care ne-a susținut până acum.

Deci, oricum s'ar desvolta lucrurile, nu

putem renunța la școli, ori câte pierderi va trebui să îndurăm și oricâte jertfe s'ar cere.

Situația e în adevăr grea, dar de vină nu sunt numai guvernele, dela cari noi nici în trecut n'am avut nici un ajutor, ci și noi.

În viața noastră publică răsună de-o vreme încoace tot mai des lozincă: *Prin noi înșine.* Să vedem ce-am făcut prin noi înșine pentru școli și mai ales, să vedem ce trebuie să facem de aci încolo?

Cele la vre-o mii de școli, cari în ultimii ani au asigurat salariul fără vre-un ajutor dela stat, sunt o urmare a unei activități conștiente în sensul principiului „prin noi înșine”.

Ajutor efectiv pentru ajutorarea acestor școli au dat comunele bisericesti înseși, apoi consistoriile din „fondurile culturale”, create anume și, în sfârșit câteva bănci de ale noastre. S'a făcut ce e drept mult, dar nu s'a făcut cât s'ar fi putut. *Acum e momentul suprem ca să se facă tot ceea ce suntem în stare ca popor care vrea să-și apere cel mai sfânt patrimoniu: cultura națională.*

Deși poporul a făcut jertfe mari pentru școli, totuș credem că mai poate suporta în general, încă anumite contribuții mici, pe cari le va și face, dacă îi va veni ajutor efectiv din alte părți. De unde să-i vie acest ajutor? Răspunsul la această întrebare l'a dat în parte, un tânăr financiar de al nostru din comitatul Hunedoarei, unde stările școlare stau mai slab decât oriunde. D. *Emanoil Comșa* directorul băncii „Crișana” din Brad arată într'un documentat articol publicat în nr. 15 al *Revistei Economice* din Sibiu — și resumat și de noi, — că băncile noastre nu aduc pe altarul culturii românești jertfele pe cari le-ar putea aduce.

Adevărat că avem 7 bănci cari din venitul lor curat dau pentru scopuri culturale peste 10%, dar cele mai multe (121) dau sub 5%. Dacă fiecare bancă ar da anual 10% din venitul ei curat, pentru școli, am avea o cvotă anuală cu 209.055 cor. mai mare decât „cvota de binefacere” de azi (190.504 cor.) Suma aceasta ar însemna un ajutor foarte simțit pentru susținerea școalelor și d. Comșa stăruia în cuvinte foarte energice, că băncile să-și înțeleagă datoria lor față de cultură, dând din venitul lor curat cel puțin 10%. Dacă deocamdată nu pot face ceea ce fac băncile săsești, cari dau peste 20% deși cultura poporului săsesc nu e așa de avizată la ajutorul băncilor, cum e a noastră. (Băncile noastre dau una peste alta abia 4.75% pentru scopuri culturale și de binefacere). D. Comșa combate cu mult temei concepțiunea exclusivă financiară a băncilor și militează pentru caracterul cultural al băncilor. Și cu tot dreptul. Căci să ne gândim numai: unde vom ajunge dacă băncile noastre vor crește

în măsură din ce în ce mai mare, iar cultura noastră va slăbi din zi în zi? Ce folos ne vor mai aduce „fondurile de rezervă” ale băncilor, când ne vom pierde cultura?

Un popor poate trăi numai din „fonduri de rezervă”? Ce înțeles adânc au cuvintele pedagogului W. Rein: „Un popor care se interesează numai de bunăstarea sa materială și care se gândește numai la agonisirea și sporirea bunurilor economice, tradează o mentalitate foarte inferioară. Când un popor crede să-și facă mai întâi rost de bunăstare, pentruca să poată ajunge apoi la cultivarea bunurilor spirituale — să bage numai bine de seamă ca, în goana după câștiguri, să nu-și piardă gustul pentru ocupațiuni mai nobile!”

Din studiul dlui Comșa reiese clar că băncile noastre pot jertfi pentru școli anual 200.000 cor. Rezultă deci că, cu considerare la extraordinar de grava situație a școlilor noastre și la posibilitatea de a o ajuta, aceia cari au putere asupra băncilor, să ia măsură ca ele să-și și facă această cea mai mare datorie națională. Credem că aici e chemată „Solidaritatea” să facă pașii de lipsă pentruca fiecare bancă să dea 10% din venitul curat „Fondurilor culturale” ale diecezelor. Apelăm la d. *Partenie Cosma*, directorul „Solidarității”, rugându-l să ia această chestiune în mână și să o ducă la sfârșit bun. Credem că și Consistoriile noastre ar face bine, dacă s'ar adresa în acest sens „Solidarității”.

Dar numai cu cele 200.000 cor. cât ar putea da băncile, încă nu se vor putea acoperi toate trebuințele. Mai trebuiesc găsite și alte isvoare și suntem fericiți de a putea constata că mai există încă isvoare neexploatate. „Inteligența” noastră n'a fost pusă până acum aproape de loc la contribuție pentru chestia școlară. Adevărat că s'au creat pe lângă cele mai multe conzistoare câte un „Fond cultural”, dar la aceste fonduri inteligența laică contribuie foarte puțin. Poate că vina e și a conzistoarelor unde nu s'au pus destule stăruințe. Ca inteligența să-și achite sumele cu cari ar putea contribui, de fapt însă și inteligența însăși a manifestat puțin interes față de fondurile culturale. Lipsa asta de interes desonorează foarte mult pătura noastră cultă. E timpul ca cel puțin de acum înainte inteligența să-și facă datoria față de cultura națională, contribuind cu sume însemnate la fondurile culturale, cari în lipsa acestui sprijin, tânjesc care mai de care.

O rubrică însemnată trebuie să formeze contribuțiile învățătorilor. Să mărturisim fără nici un încunjur, că noua urcare a salariilor pentru majoritatea absolută a învățătorilor noștri a venit pe neașteptate. Acum noi credem, că în situația grea a școlilor noastre, când dela toți se cer jertfe însemnate, acestea

trebuie să se ceară în măsură și mai mare decât până acum și dela învățători. Până acum învățătorilor li-s'a impus o contribuție de 2% după salariul învățătoresc, deci după 1000 cor, suma de 20 cor. pe an. Acum că salariul li-s'a urcat și că, *din cauza aceasta* situația școlilor s'a îngreuiat peste măsură, credem că învățătorilor li se poate cere mai mult, și anume, *chiar în interesul lor*. Căci, dacă noi din lipsa de mijloace, nu vom mai putea susține școlile, învățătorii sau vor rămâne pe drumuri, sau vor trece în serviciul școalei ungurești, — două posibilități cari trebuie să-i umple de îngrijorare adâncă și pe învățători. Le va conveni lor să servească la școli ungurești *jertfindu-și sufletul și independența*, sau vor preferi să-și servească neamul și sufletul, jertfind ceva mai mulți bani decât până acum? Nu ne îndoiim că învățătorii își vor înțelege această datorie mare față de sine înșiși și față de popor și vor proceda pe cea mai bună cale. Din suma de 1200 cor. fiecare învățător care își va da seama de importanța epocală a situației, va putea da „Fondului cultural” *cel puțin 5%* (dela bănci cerem să dea pentru învățători 10%, dela învățători cerem să dea pentru ei înșiși 5% din salariul urcat!) În acest caz ei sunt într'un îndoit câștig: li-s'au urcat și lefurile față de cele de până acum, *cu care erau mulțumiți*, și rămân și mai departe în serviciul neamului, ceea ce înseamnă mai mult decât cu o leaptă mai mare în serviciul unguresc și în suflet cu vecinul fior al permutării în te miri ce locuri străine.

Am ținut să fixăm în aceste cuvinte câteva momente esențiale ale chestiunii școlare, pentru a atrage atenția tuturor atât asupra primejdiei care ne amenință, cât și asupra mijloacelor prin cari am putea-o preîntâmpina și cari *atârnă de noi*.

Dacă nu vom voi să aducem pe altarul culturii noastre jertfele cari ni se cer, și pe cari de fapt le putem aduce, nici nu suntem vrednici de cultură și de o soartă mai bună!

Richard Wagner.

De Herbert Eulenberg.

Nota traducătorului: Eulenberg, din care am mai tradus câteva articole, apreciate de către cetitori, a tipărit în timpul din urmă o nouă serie de *essay-uri* literare. Prima serie se numea „*Schattenbilder*” (Siluete), a doua se chiamă „*Neue Bilder*” (Chipuri, portrete, nouă). Același spirit de observație fin, aceeași tonalitate de foiletonist rutinat, care-ți aduce cu câteva trăsături de sondă un personaj înaintea ochilor. Cetitorii vor putea judeca dacă am dreptate. Aleg de această dată *essay-ul* despre Rich. Wagner. Din două cauze: 1. În anul acesta se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui R. Wagner și 2. palatul despre care este vorba. *Palazzo Vendramin-Calergi* din Venetia, l'am văzut anul trecut, admirându-l în frumusețea.

Gondola de gală mâna încetșor de tot venind de pe *Riva dei Barcaroli* spre *Canale grande* al orașului lagunelor (Venetia), — pe atunci încă nu era pângărit canalul de vapoare. Vâslaşul, care sta în fund, pe „*pupa*” vehicolului împingea domol luntrea cea grea și cu ciocul aurit. „*A-oel!*” striga el și „*sia di lungo!*” de câteori dădea de o cotitură și ecoul vocii sale răsună dela palatele înalte pe apa rece, tăcută. Un coș mare, plin de zambile albastre se afla înaintea, pe gondola. În mijloc sta, zăcea de jumătate, pe un covor minunat, de un roșu aprins, un bărbat și aspira mirosul greu de flori, care adia peste valurile, cari se legănau asemenea Woglindei și Wellgundeii. Bărbatul era

Reformarea administrației și alegerile municipale. În ministerul de interne se lucrează actualmente la proiectele despre statificarea (centralizarea) administrației și despre reforma orașelor, pe cari proiecte guvernul le va depune la toamnă pe biroul camerei. Primul proiect are de scop statificarea ofițanților comitatenzi, iar al doilea numirea pe viață a ofițanților orașenești. Deoarece însă la începutul anului viitor vor trebui să se facă — în baza legii existente — noi alegeri în comitate și orașe și deoarece până atunci probabil noua lege, din motive politice, nu se va putea pune în aplicare, guvernul, după cum se vestește, va prezenta camerei un proiect, cuprins într'un unic paragraf, prin care mandatele actualilor funcționari comitatenzi și orașenești să fie prelungite până la intrarea în vigoare a noilor legi administrative.

Uzina maghiară de tunuri. „*Neues Wiener Tagblatt*” este informat din sursă budapestană că ministrul de finanțe Ioan Teleszky se va prezenta în cursul acestei săptămâni în audiență la M. Sa pentru a raporta despre programul de muncă al ministerului de finanțe și pentru a prezenta spre sancționare prealabilă M. Sale proiectul referitor la înființarea uzinei maghiare de tunuri, astfel că încă înainte de vacanțele de vară să poată fi trecut prin cameră. Proiectul stabilește capitalul de înființare al uzinei de tunuri în 13 milioane, din care sumă statul ia asupra-și 7 milioane, iar restul de 6 milioane societatea pe acții Skoda. Îndată ce parlamentul va termina cu dezbaterile acestui proiect, se vor începe imediat lucrările în Győr, orașul desemnat pentru clădirea uzinei maghiare de tunuri.

Mizeria profesorilor dela școlile românești.

Arad, 21 Aprilie.

Sunt vechi plângerile, că profesorii dela institutele noastre mai înalte de învățământ se află într'o situație materială absolut insuportabilă. La unele gimnazii s'a cerut ajutorul de stat și astfel, în paguba independenței morale a profesorilor, cel puțin soartea lor materială s'a ameliorat. La alte gimnazii însă, dar mai ales la toate preparandiile noastre și la institutele teologice profesorii sunt plătiți, putem spune cu drept cuvânt — *mizerabil*. Ei aduc cea mai clasică dovadă dictonului strămoșesc: *quem dii odere paedagogum fecere*. Pe cine Dumnezeu a vrut să-l bată, l'a făcut profesor la vr'un institut teologic ori pedagogic românesc.

aproape un moșneag. Puteai să o recunoști după mâinile lui bătrâne, irosite, una din ele o cufunda câte odată puțin în apă, până când în ceealaltă ținea o batistă colorată de mătase, cu care se vede că făcea semne caselor, pe lângă cari trecea, sau cu care își atingea din când în când gura largă, reliefată, ca și când ar fi voit să apese mai tare buza de jos, ceva mai slabă decât ceealaltă, poruncindu-i mai bine decât ar fi putut-o duce în îndeplinire bărbia-i tare, plină de vigoare, cea mai fără de crutare bărbie din întreagă omenimea. Se mai recunoștea și din fața lui, mai mult nenorocită, decât remarcabilă, etatea înaintată, de aproape șaptezeci de ani, se citea din ochii neliniștiți, cari ardeau cu pară, un ochiu mai mare și altul mai mic. Amândoi ochii dădeau flacări de sub o frunte, care voia ce este mai superior pe lume și citeai din ei povestea unei existențe îndelungate, grăbite și greu purtate. O bareță neagră, de catifea, această pălărie caracteristică, dintr'alte veacuri, pe care o mai purta numai dânsul, fiindcă-i sta bine la față, și după care-l recunoșteași îndată, deosebindu-l de ceilalți, îi acoperea partea cea mai mare a părului și colorarea lui nehotărâtă. Statura lui mică era înfășorată într'o manta largă, albastră, cu un guler frumos de atlas. Ceea ce purta sub manta, rocul de casă, de mătase roză, cupțușit cu o blană de pene, împodobit cu bendite și ornamente înflorite, după propriile deseneuri și planuri, de o modistă vieneză, nu se putea vedea.

Gondola aluneca pe canale, fără să facă

Asta ne-o dovedește mai presus de ori ce îndoială următoarea scrisoare, primită azi de directorul nostru.

Mult stimat dle director!

Cu data de 10 Aprilie a. c. am fost provocat să-mi achit restanța de cor. 6.80 pentru ziarul „*Românul*”.

Pe lângă toată dorința de a satisface acestei datorii ce am, sunt silit să apelez la Dv. pentru a interveni să fiu așteptat cu plata 1—2 luni.

Vă veți mira de acest pas al meu, dar iată și motivul.

Salarele noastre, mai mizere decât ori și unde între oameni culți, ne exclud cu totul dela ori ce întreprindere românească națională, ori pur culturală. An de an corpul profesoral dela institutul teologic-pedagogic de aici cere regularea salariilor, dar înzădar. Știți ce salariu are aici un profesor? Provizor (pe 3 ani) 1600 cor. plus 30 procente adaus *revocabil*, sau mai bine zis cârpituri: 480 cor., deci în total 2080 cor. *Delintiv* (după 3 ani de serviciu): 1600 cor. plus 400 (!!) cor. bani de chirie și abia de un an încoace un adaus personal, *revocabil*, de 40 procente: 800 cor., în total 2800 *coroane*.

Din acest salariu să trăiesc eu și soția și deocamdată un copil? Cred că și Dv. și ori care deputat sinodal va ști mai bine cum se poate trăi cu 2800 cor. pe an.

Las mai la vale să urmeze o palidă schiță a speșelor minimale ce avem pe an.

La fondul de penzie	60 cor.
timbre pe chitanțe	15 „
darea (după salariu)	62 „
locuința (lunar 60 cor.)	720 „
lemne 6 stânjani á 39 cor.	234 „
servitoare	240 „
luminatul (minimal)	84 „
medicul	150 „
cultural	5 „
lapte	144 „
carne, unsoare, zahăr, cafea, ouă, legume etc.	500 „
pâne	144 „
haine pentru mine	150 „
haine pentru soție	180 „
haine pentru copil	30 „
spălatul, călcatul	30 „
Total	2808 cor.

Intreb acum: care familie consumă pe an carne, zahăr, legume, ouă, verdețuri, poame și mai multe altele numai pentru 500 cor.? Ori, apoi, care bărbat cheltuiește într'un an pentru haine numai 150 cor.?, când un singur costum costă 80 cor.? Ori, care femeie, soție de profesor iese numai cu 180 cor.? la an, când un singur costum costă atâta și mai mult? Am pus însă intenționat numai atâta, ca să nu mi se zică, că am exagerat. Și acum spunți Dv. este oare posibil să trăiască un

vre-un șgomot, în timp ce bătrînul din ea vorbea într'una cu sine însuși, ca de obicei, când se afla singur. Să ascultăm vorbele sale! Căci altfel abia dacă îți este cu putință să câștigi o impresie adevărată despre cel mai urgisit și cel mai iubit om, al cărui chip admirația idioată, care se prostorne în fața găurilor dela butonieră și a furunculelor sale, îl carichează și micșorează tot atât de mult ca și dușmănia cea fără de margini, de care a fost părtaş acest mare învingător.

— „Cine are să-mi ducă mai departe opera, dacă va fi să mor?” murmură el. „Siegfried, fiul meu, este încă prea tânăr și cine știe dacă o să poată dânsul! Nevasta mea are grijuri și datorințe față de copii, din greu. E cu putință că va ajunge mai tare, se va ridica mai sus, pe o treaptă mărețată, fără de mine, e posibil că au să-i crească puterile în urma morții mele, ca să poată presta ea misiunea, care zace în mâinile ei moi. Multora li se revarsă în suflet energiile celor morți, dându-le viață și ridicându-i. Telephos s'a însănătoșit pe dată, fiind lovit de sulita lui Achile, care-l rânise. Tot așa și Amfortus. Sta lipsit de puteri Telephos în luntre, ca Tristan, mâna cărma prin mijlocul furtunilor spre dușmanul, care l'a răpus, care a avut putința să-l scape și sigur l'a ales de prieten din dușman ce-i era, în urma voinței sorții. Un simbol nespus de adânc! Astfel ar putea să-i înnoiască și îndoiască viața ei moartea mea, vătămându-i viața.

De ce trebuie să mă gândesc mereu la

om cu familia din acest salar? Nu, ei cu toate că din an în an trăim cu anticipații de câte 400—600 cor., totuși toți gemem de datorii la bănci.

Pe ce să cumpărăm apoi cărți de specialitate, de literatură frumoasă, jurnale, etc.? Dar societățile culturale și de binefacere, concertele, colectele, călătoriile, bacșișurile și alți mulți articli de toaletă, etc.? De aceea Vă las goale rubricile, ce urmează, ca să le umpleți Dv.

„Românul”

„Luceafărul”

„Revista Teologică”

„Vatra Școlară”

Astra

Casina

Reuniunea de cântări

Reuniunea femeilor române

Albituri

Ghete, pălării

La tasuri în biserică

Săracilor

Cărți

Concerte

Călătorii

Correspondente

Colecte

Frisat, tuns

Bacșișuri

Medicul, farmacia

Oaspeți

Evenimente familiare

În felul acesta să nu vă mirați, mult stimate Domnule Director, dacă nu-mi este posibil să plătesc această datorie, ori cât de mică ar fi. Prin așteptarea Dv. mă cruțați și de alte spese.

Această este adevărata stare a profesorilor noștri de aici. Să nu fie deci cu mirare, dacă dintre toți, afară de d. S., numai eu am fost abonat la „Românul” și numai doi înși suntem abonenți la „Luceafărul”. „Românul” neputându-l plăti, mi s'a sistat. Acuma trebuie să mă mulțumesc cu cetera lui la casină.

Datele acestea sunt destul de elocvente, ca văzând eventual lumina zilei în „Românul” să determine mai ușor pe cei competenți să vină în ajutor corpului profesional.

Ceea ce este mai supărăcios e, că tocmai cel mai competent factor se îngrijeste mai mult de ridicarea unor ziduri, de cari nu este necesitate ardentă, decât de soarta profesorilor... Ce deceptie amară.

Mulțumindu-vă de pe acum pentru bunăvoința ce ni-o păstrați, nouă profesorilor peste tot semnez cu deosebită stimă

N. N.

Scrisoarea aceasta este cel mai dureros document al stărilor noastre culturale. Suntem foarte bine informați despre mizeria materială, în care se află profesorii mei multor institute românești de învățământ. Și în chestia aceasta

nu este osebire între uniți și neuniți. Aceeași tristă soartă o au profesorii gimnaziului din Blaj, ca și nefericii profesori ai Institutului teologic-pedagogic, spre pildă din Caransebeș. Lucrurile acestea sunt afară din cale rușinoase pentru noi și ne vine să desperăm de viitorul acestui neam, când auzim pe câte un demnitar bisericesc de al nostru, cu plăți grase și fără familie, rostindu-se în chip desprețuitor despre profesorii institutelor noastre și ținând pe slujbașii adevărați ai bisericii, cari nu poruncesc, dar muncesc, în curată robie materială. Să nu se provoace nimeni la insuficiența mijloacelor materiale. Slujbașii bisericii trebuie plătiți cum se cuvine și în scopul acesta trebuie să se aplece mijloacele necesare. Noi suntem convinși, că acele mijloace se și pot afla, dacă cei în drept voiesc să le afle. Să nu aștepte deci forurile bisericesti revolta publică în cauza aceasta.

ZIARE ȘI REVISTE.

Revista Economică. În numărul din urmă al acestei reviste, colaboratorul nostru, dl G. Todica, face următoarele reflexii în legătură cu recentul articol al dlui E. Comșa:

„Dl Emanoil Comșa, în „O vorbă către băncile noastre” face multe constatări juste cu privire la indiferența condamnată a institutelor noastre financiare față de chestiile culturale și în special școlare. Două sute de bănci să salveze două sute de școli! Asta e lozincă dsale. Deși nu trebuie să uităm, că în școlile salvate numai pedagogie nu se face, ci exclusiv un fel de tortură și vavilonie bilingvă, totuși — pentru păstrarea prestigiului, și numai atât, dacă nu se schimbă sistemul de pedagogie — recunoaștem că cele mai multe bănci ale noastre trebuie să-și urce cvota culturală și pentru școala populară.

Pe de altă parte în datele statistice, dl Comșa va trebui să introducă mai multe modificări.

Cu toată indiferența generală, sunt unele bănci, cărora le place să lucreze după vorbele scripturii: „Să nu știe stânga, ce face dreapta”.

Astfel „Ardeleana” e o mare susținătoare de școală, fără să se laude cu fapta aceasta.

„Geogeană”, îndată după legea lui Apponyi, s'a înșirat în rândul susținătorilor de școală, primind asupra sa tot plusul de salarizare și adausuri de cinci ani, ce trec peste 600 cor., repartizate asupra poporului. Astăzi salarul și adausurile fiind de 1200 coroane, urmează că 600 coroane le suportă institutul, fără ca să bată toba în lumea mare. — Apoi an de an do-

tează cu peste 450 coroane un fond economic cultural, din care să inițieze la timp potrivit, ceva lucrare de folos obștească și de valoare durabilă. Astfel adevărata cvotă de binefacere a Institutului de binefacere ajunge cel puțin 11% a profitului net, iar nu 1% cum o tractează dl Comșa. Ar fi de adaus și alte fapte (nu vorbe), de mare folos poporului, în acest an de criză — dar aflui mai cuminte tăcerea. Nu aminteam nici cele precedente, dacă — din aparențe — nu ne judeca prea aspru statistica dlui Comșa. Admit, că pentru multe alte bănci se potrivește vorba aspre și acționarii trebuie să ia cuvenitele măsuri de îndreptare”.

Redacția Revistei Economice face acestor reflexii următorul comentariu:

„La reflexiunile juste ale dlui Todica asupra articolului dlui Comșa avem puțin de adaus. Ca cele două bănci de sus au mai lucrat fără mult șgomot și au promovat progresul cultural al poporului și alte bănci ale noastre. Vom aminti dintre acestea numai pe „Victoria” din Arad, a cărei jertfe aduse pe altarul culturii noastre naționale sunt deajuns cunoscute de toți cei chemați. Și nu vom uita nici pe „Albina” dărnicia căreia a făcut cu puțință editarea unei întregi serii de manuale de învățământ întrebuintate în școala noastră comercială din Brașov și a altor publicații de interes economic financiar, ne mai amintind și de număroase ajutoare acordate la numeroși tineri pentru continuarea studiilor lor mai înalte. Apoi „Albina” a mai creat și un fond pentru un internat de băieți de cor. 40.000 și în timpul mai nou un alt fond de aceeaș sumă tot cu mențiune culturală. Considerate și sacrificiile de acest fel, aduse de băncile noastre, la multe cvota de binefacere se modifică esențial și ele apar în o lumină mai favorabilă decât le prezintă datele statistice ale dlui Comșa”....

Gazeta Învățătorilor. (Șimleu). Conform hotărârii congresului învățătoresc dela Cluj, acest organ de propagandă lansează un apel pentru convocarea unui nou congres și recomandă următoarele chestiuni spre dezbateri: Chestiunea clasificării învățătorilor confesionali. Chestiunea repartizării școlare. Propunerea limbei române. Propunerea limbei maghiare. Catehizarea. Chestiunea cantoralului. Impovărarea prea mare a învățătorilor. Substituirea inv. în cazuri de boală. Activitatea extrașcolară. Inițierea unei bănci învățătoresci. Organizarea pentru viitor.

Adunările de primăvară ale învățătorilor sunt invitate să se ocupe cu ideea congresului și s'o traducă în faptă fără întârziere.

moarte astăzi? E de vină ziua cenușie de Ianuarie, care apasă asupra Venetiei? Negura germană pare că a ajuns un articol de export, și ea, ca operele mele pentru Neumann. Dar medicii mă asigură că nu-i nimic serios de atacurile mele spasmodice, cari mă cuprind câte odată. Să mai încerc să consult și al patrulea medic? Dar n'are nici un senz. Cum era gluma, povestită de curînd de Liszt, de sanatoriul cu cei cinci medici și cu portarul, care asigura pe fiecare nou sosit: „Cine e în stare să suporte pe ăștia cinci, acela trebuie să aibă o sănătate de fier!” Ai putea să scrii pe fiecare sală de așteptare ca pe poarta Iadului: „Lasciate ogni speranza voi ch'entrate!” O glumă minunată, dealmintrelea, pe care va trebui să o povestesc lui Levi, dacă va veni de seară.

De altfel este ciudat de tot în viața mea atât de ciudată, că eu, cel mai declarat dușman al semitismului, atât în muzică cât și în publicitate, în general, am avut parte tocmai între ovrei de aderenții cei mai mari, mai credincioși și mai buni: așa pe capelmaistrul Levi, pe cel mai destoinic dirigent și tălmăci al muzicii mele, așa pe acel Neumann, care-mi joacă și-mi introduce operele ca misionar al meu, cu trupa lui ambulată, constatătoare din două vagoane, pline cu decorații și culise și din 241 de persoane, cutrierînd ținuturile dela Berlin la Londra, dela Londra la Paris și dela Paris la Roma și Moscova, ca să plece mai apoi, în curînd, și în America. Și — totuși — cine mă pricepe cu desăvârșire, cine se sacrifică pentru mine,

întreg, fără de nici o altă condiție? Toți aceștia au scopurile lor secundare, dând atenție operei și persoanei mele: cei mai mulți doresc gloria și recunoștința, multora le este numai de câștig. Sunt ca un vultur, care a sburat cu o puzderle întreagă de sfredeluși. Cu cât se ridică el mai sus, cu atât mai mulți își află adăpost în penelul lui. La urma urmelor abia o să mă mai poți recunoaște de mititeii, cari flutură, sus, cu mine, împrejurul meu.

Cum pot să presimțesc de tare durerea aceasta sufletească! Vai, deliciul acesta al putinței de a suferi, cine a simți-t-o mai tare dela Christos încoace, decât mine? Cine și-a apărât spinii vieții mai tare și mai mult? Cui i-a fost atât de dor după amarăciune decât mie și lui Tannhäuser? Și cine s'a întremat și s'a oțelit în fața suferinții atât de mult ca mine? Cum cântă Siegfried:

„Făurește-mi ciocane,
O sabie bărbată!”

Și veșnic mi-am cântat-o mie, făurindu-mi viața cum și-a făurit el arma: Câte năcazuri n'am suportat, mari și mici, frumoase și vulgare, și adesea mă topeam de jale însu-mi! Am trăit mai bine de douăzeci și cinci de ani, până era să mă topeș de pe picioare, într'o căsnicie lipsită de bucurii și de copii, cu o burgheză, eu, prințul născut, tatăl cel mai bun, care nu vrea să întreprindă nici chiar călătoria cea mai pitică fără de a duce cu sine pe copiii săi, ba

chiar și pe copiii săi mașteri! Cât de multe dureri aduse de micime de suflet și de lucruri nevrednice n'am înfruntat cu succes! Mi-a venit mai târziu de multeori, să mă cred unul, care se silește se găsească mâncările respingătoare, grețoase pentru dânsul, mâncări ce se pot mânca, ba sunt chiar gustoase! Lacrămile mi-au picurat câteodată, săvârșind astea, în mănecare și în viață. Dar am griji lacrămile astea și am făcut din ele cea mai strălucită muzică. Nimeni, nici chiar Buddha și Schopenhauer, n'a fost așa de predestinat ca mine ca să pătimească greu și să fie cuprins de pesimism.

Și-apoi vecinica mizerie de bani, cu care am fost silit să mă hărțuiesc viața mea întreagă, cum își duce umul umbra vecinic cu sine! Nimeni n'a putut să descrie mai pătrunzător blestemul, care zace asupra banului! Am alergat după el, până ce l'am prins, eu, care disprețuiesc banul! În ce năcazuri grele am ajuns eu din cauza banului, asemenea lui Alberich! Deda cine n'am fost silit să împrumut în viața mea? Am îlamânzit chiar când aveam vârsta de cincizeci de ani și mai mult de șizeci de ani am fost constrâns să-mi port existența, la adică mai mult cu ajutorul polițelor prolongite. Nu s'întâmplat chiar aici, în Venetia, că am scris odată, când a trebuit să mă despart de cea mai iubită femeie, următoarele rânduri lui Liszt: „Doamne! Ce mai oameni plini de dirigătorii și lefuri grase imi sunteți! Dupăcum văd nici unul nu se poate transpune în starea unui biet

Drapelul. Desvâlește nouă ticăloși ce se comit în cercul Sasca, acum după alegere, pentru a se falsifica și mai mult listele alegătorilor. Citiți anume:

După cum am arătat la timpul său, sortii luptei dela Sasca au fost decise deja la compunerea listelor de alegători.

Cum pentru anul viitor aveau să se compună listele de alegători tocmai pe timpul campaniei electorale, s'au amânat aceste pe după alegere și săptămâna trecută au „descins” în cercul Sasca comisiile pentru lucrările pregătitoare cari au să premerge rectificării listelor.

Data fiind amărăciunea poporului din cauza nereușitei, s'au pornit oamenii din greu să își asigure dreptul de alegător. Dar notarii comunali s'au îngrijit ca poporul să nu-și poată afirma dreptul nici acum.

Aș ni-se comunică din Vrani, că notarul a declarat, că va alunga cu baioneta pe acei oameni, cari vor încerca să se prezente în fața comisiei. Oamenii, văzându-se jigniți în dreptul lor, au chemat avocat la fața locului, investindu-l cu plenipotență. Dar, bine înțeles, comisia nu a luat act de intervenția avocatului, pentru că nu este prevăzută în lege. Va să zică: Pe avocat nu-l admit, iar pe oameni nu-i lasă!

Cam tot așa s'a procedat — după cum ni-se comunică — și la Mărcina!

Trebuie să se adune din fiecare comună datele autentice, căci aceste ne ilustrează mai evident măsura libertății exercițiului drepturilor cardinale cetățenești.

Gazeta Transilvaniei. Serie la loc de frunte despre chaosul moravurilor politice ungurești, atât de bine reogândit în procesul Lukács-Désy și arată că cercurile politice conducătoare din Austria văd prin organele lor publicistice clar stările din Ungaria. O singură soluție mai e pentru consolidarea internă a monarhiei și soluția asta e formulată astfel:

„Federalizarea monarhiei azi nu mai poate fi o chimera și nici barămi o farsă (după concepția oligarhilor!), ci o necesitate supremă, ea stă în cea mai strânsă conivență cu prestigiul de mare putere al monarhiei și amânarea ei, nu poate fi decât în detrimentul imperiului.”

muritor, care consideră fiecare venit al său ca pe un câștig de loterie!”

Și încă nici până în ziua de astăzi nu sunt scăpat de toate năcazurile! Primul ciclu de reprezentării festive, la Bayreuth, s'a terminat cu un deficit de 120.000 de mărci, după cum mi-au arătat negru pe alb. Când am vrut să iau dela englezi banii aceștia, într'un turneu de concert, în Londra, s'a mai făcut o spărtură mare! Abia acum, în ultimii ani, m'am îmbogățit așa de tare, după cum aveam dreptul să fiu, pe deplin, începând cu opera mea „Lohengrin”. Și totuși, s'ar putea ca cuvintele ultime, cari le scriu aci pe hârtie, să cuprindă o rugare după bani dela unul, din partea căruia am să primesc eu acuma așa ceva.

Dela început am considerat pe toți muritorii de datornici ai mei și asta ca geniu, cu dreptul meu înăscut. Afurisită proprietatea ticăloasă, ea este pricina întregii stricăciuni! Ai putea să-i iai în nume de rău unui biet flămând, care n'are ce înghiți, dat afară din societate, dacă ar arunca o bombă în palatele alea, îngâm fate, părăsite?”

(Sfârșitul în numărul de mâne.)

Marele succes diplomatic al României.

— Blocul triplei înțelegeri contra României s'a spart. —

București, 7 Aprilie v.

Ziarul „Românul” a publicat la timpul său textul protocolului încheiat la Petersburg, în ședința dela 29 Martie v. a conferinței ambasadorilor.

Se știe, că prin acel proces verbal, puterile, cu toată caldă intervenție a triplei alianțe, s'au declarat contra oricărei cesiuni teritoriale spre Marea-Neagră către România, și că toate puterile au hotărât ca Silistra să fie cedată României. Textul aceluiași protocol a fost adus guvernului român de către principele *Dimitrie Ghica*, delegatul României în conferința dela Petersburg. D. *Titu Maiorescu*, președintele consiliului de miniștri și ministru de externe luând cunoștință de acel protocol, a dat imediat instrucțiuni dlui *Nanu*, ministrul României la Petersburg, instrucțiuni prin cari îl însărcina să comunice reprezentanților marilor puteri, că *România nu poate fi mulțumită cu încheierea dela 29 Martie v.* La instrucțiunile date ministrului *Nanu* d. *Titu Maiorescu* a mai adăugat și un scurt memoriu, în care s'a arătat, în mod lămurit de ce România nu poate să primească numai Silistra fără fâșia de pământ dela Marea-Neagră, motive cari — după cât se afirmă — sunt de ordin pur militar.

Ca răspuns la intervenția guvernului român pe lângă conferința dela Petersburg, ministrul de externe d. *T. Maiorescu* a primit următoarea comunicare oficială din Petersburg cu data de Vineri:

„In conferința de azi a ambasadorilor, ambasadorul Franței a dat cetire unei declarațiuni prin care Franța consideră legitime cererile României și în ce privește teritoriul dela Marea-Neagră.”

Cum se vede blocul triplei înțelegeri, care îi era ostil României în această privință s'a spart și, grație intervenției la timp a dlui *Titu Maiorescu*, România va avea un succes diplomatic complet fără a se fi vărsat o picătură de sânge.

Conform încheierii dela 29 Martie v. însă nici această știre nu va fi comunicată oficial acum.

In ajunul rezolvirii diferendului româno-bulgar.

Petersburg. — (Depeșă întârziată). — Conferința ambasadorilor în chestia diferendului româno-bulgar a durat Joi o oră și jumătate; lucrările înaintează cu succes.

Din cauza constatării însă a insuficienței instrucțiunilor, conferința a decis a se întruni din nou la întoarcerea dlui *Sassanof*, care a plecat la castelul său, unde va șede până Luni.

Declarația primului-ministru d. *T. Maiorescu.*

București. — În ședința de Sâmbătă a camerei dl *I. Grădișteanu*, fost ministru, a interpellat pe dl prim-ministru *Titu Maiorescu* dacă

prelungirea conferinței dela Petersburg n'a adus oare un desavantaj pentru interesele României.

Dl prim-ministru *Titu Maiorescu* a dat următorul răspuns:

„Convingerea mea e, că prelungirea conferinței dela Petersburg nu numai n'a micșorat, ci dimpotrivă, a înălțat puterea și prestigiul României”.

Cuvintele dlui prim-ministru au fost primite cu aplauze îndelungate.

Correspondență de pe Murăș.

Sărăcie. — Mișcări culturale. — De vorbă cu un teolog de Ungvár.

19 Aprilie.

Niciodată doar n'a băntuit pe Murăș sărăcia în mod așa grozav ca în timpul de față — ori și dacă a băntuit — poate numai în timpuri foarte îndepărtate, în timpuri pe cari noi nu le-am apucat. Războiul, criza de bani, potopul și în urma lui bolile de vite, au avut o influință dezastruoasă în viața economică a poporului din comitatul Murăș-Turda.

Mii și mii de vite au pierit de călbază în urma nutrețului rău și umed produs în timpul ploilor din anul trecut; și pe urma acestei boale incurabile n'a rămas decât lipsă, lacrimi și sărăcie. — În săptămâna trecută am fost de față când unica vacă a unui om sărman și cu o droaie de copii, se sfârșia sub ochii stăpânului. A fost nespus de înduioșător, când unul din copiii sărmanului om a întrebat plângând pe tatăl său: „Tată! dacă a mult Sulaia, cine ne-a mai da lapte?” și ochii tatălui scăpăra două lacrimi cât alunele — erau lacrimile lipsei și desnădejdei.

Fată cu aceste plăgi au pășit autoritățile comitatului Murăș-Turda distribuind bucate cu prețuri foarte reduse, cari bucate se distribuie pe calea antistilor comunale, dacă acelea le cer. Intre cele mai de frunte antistii comunale, cari au arătat mai mult interes față de popor, locul prim îl ocupă antistia comunală *Deda*, în fruntea căreia stă notarul *I. Bucur* și primarul *Petru Ceonța*, iar locul ultim antistia comunei *Ibănești*, care încă n'a adus și n'a cerut deloc bucate dela autorități și astfel o mulțime de oameni am văzut în 17 Aprilie prin *Reghin* pe la diferite magazine cumpărând bucate cu prețuri foarte urcate.

Pe fetele palide ale acestor oameni puteai citi noianul suferințelor în care se zbat; și comoada antistie comunală fără să bage în seamă suferințele acestor oameni stă cu mâinile în sân.

Se apropie Paștile și cu ele și mult dorita primăvară.

Și deodată cu primăvara ne sosesc și invitările la petreceri, ca în comuna *Hodac*, unde senatul scolar sub conducerea învățătorului *George Uilăcan* și a preotului *Teodor Branea* va aranja o petrecere cu producție jucându-se „*Vlăduțul mamei*”. Din invitare nu se vede spre ce scop se va folosi venitul curat, dar pe mine mă face să cred că jumătate din venit va fi distribuit „fondului ziarștilor” luptători desinteresati și neînfrinți ai neamului nostru.

Ieri pe străzile *Reghinului* o reverendă vânătă mi-a atras atenția, și băgând bine de seamă aflu că e un cunoscut al meu și unul dintre teologii *Odisseei* dela *Ungvár*. Îl agrăiesc și imediat ne recunoscurăm. Îmi povesti pe lung și pe larg toate peripețiile celor 13 teologi până când bunii arhieriei i-au revocat. Prietenul îmi povesti cu atâta pasiune și entuziasm, încât din față-i puteai citi avântul unui suflet inocent, iubirea care o nutrește față de poporul din care face parte. Îmi adusei aminte de *Caragiale* la *Blaj*, când cu adunarea „*Asociațiunei*”, pe timpul defilării poporului din diferite comune. *Caragiale* privea extaziat și când

Dr. BALÁZS EMIL

institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru opere
și boli de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m.
Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927-60)

cineva îl întreba: — „Ei ce zici Măestre?” — el răspundea scurt:
— „Acolo e puterea” și ochii lui scăpară lacrimi de fericire.

Cor.

Știri din România.

Aniversarea M. Sale regelui Carol. M. Sa regele Carol a sărbătorit ieri, Duminecă, a 74-a aniversare a nașterii Sale. În toată țara s'au înălțat ieri rugi călduroase către cel Atotputernic ca să dăruiască încă mulți ani în deplină sănătate și fericire regelui care prin înțelepciunea Lui, prin bravura Lui, a făcut ca bravura și înțelepciunea poporului român să fie apreciate de întreaga opinie publică civilizată. În momentele acestea tulburi, când de pretutindeni se îndreptau privirile asupra României, înțelepciunea regelui Carol a folosit iarăși, și istoria îi va glorifica și această faptă, folositoare țării pe care din prima zi a domniei Sale a iubit-o.

Când la deschiderea parlamentului El a rostit cuvintele: „*Glasul țării va fi ascultat*”, țara întreagă a fost liniștită pentru că a știut că ceea ce a afirmat iubitul ei rege, așa va fi. Și evenimentele încep să dovedească că așa va fi.

Unim ruga noastră către cel Atotputernic cu a întregului popor românesc, ca să dăruiască M. Sale regelui Carol și întregii familii domnitoare române, ani îndelungați și fericți pentru binele, prosperitatea și fericirea României.

Consiliu de miniștri. Din București ni se scrie: Vineri dimineața s'a ținut un consiliu de miniștri la ministerul de interne sub președinția dlui *Titu Maiorescu*. S'a hotărât facerea de urgență a unui împrumut de 50 milioane lei pentru *clădiri de școli rurale*. Deasemenea consiliul a hotărât să se depună un alt proiect pentru deschiderea unui credit de 500 milioane lei pentru *căile ferate*.

Tot în acest consiliu s'a decis complectarea guvernului prin intrarea dlui *C. C. Arion*, care va lua portofoliul domeniilor. Decretul dlui *Arion* a fost supus semnăturii M. S. regelui care l'a și aprobat. D. ministru *C. C. Arion* și-a luat ieri ministerul în primire.

În ce privește negocierile dela Petersburg, dl prim-ministru Titu Maiorescu a comunicat reprezentanților presei că până în acel moment, Vineri, nu are nici o știre oficială.

Monumentul lui Barbu Catargiu. În grădina mitropoliei din București, sub deal, lângă bulevardul Maria, se fac săpături pentru nivelarea locului în vederea așezării monumentului lui Barbu Catargiu. Acel monument a fost lucrat și adus în București. Marele bărbat de stat e reprezentat stând leșinat pe un fotoliu, cum a stat după ce s'a săvârșit asupra lui atentatul omorâtor dela cameră. Lângă Barbu Catargiu stă, viguroasă, în picioare, o femeie care reprezintă România ținând desfășurat drapelul național. Monumentul, turnat în bronz va fi așezat pe un soclu de granit cizelat la Corso. Dezvelirea monumentului se va face probabil în luna Iunie.

48 mii tineri chemați sub drapel. Din clasa anului 1914 se va chema sub drapel un număr de 48,000 tineri, pentru unitățile permanente, 4 mii pentru trupa cu schimbul din cavalerie și 700 tineri pentru marina militară.

O revistă moldovenească la Chișinău. La începutul lunii Mai va apare în Chișinău o revistă moldovenească: „Cuvântul moldovenesc.”

România cumpără un balon dirijabil. Ministerul de război, a hotărât cumpărarea unui balon

dirijabil, — care va fi dat corpului militar de aerostatică.

Punerea în libertate a studentului N. Hăclu. În urma constatărilor făcute găsindu-se că nu este caz de urmărire contra studentului Hăclu Năstase, el a fost pus în libertate.

Congresul „Ligei culturale.” În conformitate cu hotărârea congresului „Ligei culturale” din Maiu 1912 dela Constanța, și în urma acceptării secției Piatra-Neamț, comitetul central al „Ligei culturale” a hotărât că congresul se va ține anul acesta în zilele de 19, 20 și 21 Maiu v. la Piatra-Neamț. Vor lua parte la acest congres delegați ai celor aproape 100 secțiuni ale „Ligei culturale”, în proporția prevăzută în statute. Amănunte se vor anunța la timp.

Martirajul Românilor din Sătmar.

Arad, 21 Aprilie.

Comunicaserăm că părintele Gheorghe Mureșianu și credincioșii români Grigorie Barota, Maria Vasile Pintea, Ioan Ceghi, Ioan Variu, Andrei Botiș, Pavel Soncodi, Grigorie Bontia, Gustav Cadar, Vasile Papp, Ștefan Soncodi jun. și Vasile Tot, — au anunțat apel contra sentinței aduse de tribunalul din Sătmar de a rămânea în arest preventiv.

Curtea de apel din Dobrițin însă a hotărât ca cei 13 împricinați să fie ținuti mai departe în arest preventiv, — motivându-și astfel sentința: conform rezultatelor investigației părintele Gheorghe Mureșianu și Grigorie Barota au fost bănuți de *instigatori*, iar ceilalți în temeiul paragrafului 176 din procedura penală au purces volnic contra oamenilor particulari, și în temeiul paragrafilor 165 și 168 contra administrației.

Sentința curții de apel a trimes-o părintele protopop Romul Marchiș episcopului Papp de Munkács, adnexându-o cu următoarea scrisoare:

„Nu vreau, în interesul afacerii, să-mi permit observații, dar pe parohul-protopop Gheorghe Mureșianu, îl cunosc ca pe un cleric cu adânc simț religios, blând, însuflețit și cu frumoase pregătiri, și deci nu pot crede că el ar fi autorul intenționat al acestor tulburări. Nici chiar împrejurările nu mă pot convinge pentru că vicarul Mihai Iaczkovics în anunțul oficios a desemnat vizita de școală din Moftinul-mic pe după amiază și el s'a prezentat în Moftinul-mic dimineața respective înainte de amiază când credincioșii asistau la liturghie. Dar ori și cum s'ar fi întâmplat lucrul, împrejurarea că preotul comunei bisericesti a fost dus în timp de noapte între sulite la jandarmi la procuratura din Sătmar și dimpreună cu credincioșii lui a fost pus în arest preventiv, — fără ca să se poată dispune aceasta în înțelesul §. 141 al procedurii penale — a prilejit cel mai neprecăut demers ce se poate închipui din partea factorilor competenți, care compromite cu desăvârșire noua dieceză. Dacă ar fi fost cel puțin mijloc ca să fie citat preotul respectiv, să fie pus în cercetare și dacă e vinovat să fie pedepsit, — dar pe baza unei presupunerii goale să deții preventiv pe un preot, înseamnă batjocura cea mai neobrăzată ce se poate aduce tagmei preotești.

În interesul demnității preotești vă rugăm să dispuneți cu autoritatea ce vă compete ca astfel de cazuri similare să nu se repete.”

Deci părintele Mureșianu și cei 12 credincioși sunt ținuti sub adăpost de sulite în marea săptămână a sfințelor Paști. Ferocii judecători scormonesc mereu în codul legilor, pentru a putea să zăbovească întoarcerea în sat a „agitatorilor”. Biserica părintelui va

geme de credincioși înăbușiți în plâns în serile de dani. Credincioșii își vor aminti cu groază Pățimirea lui Christos și a celor 12 Apostoli, căci pilda biblică o au înaintea ochilor: *pe drumul martirajului sunt porniți părintele Mureșianu și cei 12 credincioși.*

Ni se comunică din Sătmar că administrația din Careii-mari continuă perchizițiile, investigând și prin comunele unde încă n'a ajuns Jaczkovics. Terorizând voiesc să domolească spiritele. Din Vezend a fost scos cu 2 jandarmi călăreți un tânăr român și dus la Carei. Se svonește că vor urma și alte dețineri de-al frunțașilor, — spre acest scop administrația cere imputernicirea guvernului.

Până unde vor continua persecuțiile Sătmarenilor români?

Situația internațională.

Situația în Balcani e nesigură. — Înăsprirea relațiilor sârbo-bulgare.

Arad, 21 Aprilie.

O știre vieneză afirmă cu siguranță că aliații balcanici vor primi mediațiunea marilor puteri și că împreună cu Turcia în curând vor *iscăli preliminarile păcii.*

Față de această știre vieneză știrile ce sosesc din străinătate arată, că puterile se tem de situația din Balcani. Și este curios că pe de-o parte măsurile ce se iau pentru mărirea flotei europene la Constantinopol ar însemna, că puterile prevăd un atac al Bulgarilor împotriva Constantinopolului; pe de altă parte *ziarele străine vorbesc de un iminent războiu între statele din Balcani.*

Este vădit că această contrazicere aparentă că este în joc atitudinea Rusiei și că *puterile nu au încredere în guvernul dela Petersburg.*

Se tem de un atac rusesc deghizat la Constantinopol.

Între aliați relațiile sunt foarte încordate. Sârbii și Grecii au pornit o luptă de exterminare a Bulgarilor în ținuturile ocupate de armatele lor. Este interesant cum a reușit Bugaria să se pună rău cu toată lumea și să piardă încrederea tuturor. Acesta este rezultatul lăcomiei și a relei credințe cu care reprezentanții ei au lucrat față de toate statele. Deaceia azi un război în Balcani pornit de Greci și Sârbi contra Bulgarilor pare foarte legitim și foarte explicabil tuturor.

Ar fi frumos să sfârșească astfel un războiu început pentru liberarea creștinilor.

Regele Nichita vrea să abdice.

Paris. — Se svonește că între regele Nichita și guvernul său ar exista mari neînțelegeri din cauza Scutarilor. Regele, care pare a fi convins despre zădărnicia jertfelor enorme pentru cucerirea Scutarilor, ar dori suspendarea asediului, câtă vreme guvernul muntenegrean stăruie pentru continuarea lui. Din această cauză regele voiește să abdice, dar numai în cazul dacă i-ar urma pe tron fiul său *Danilo*. Acesta însă în actuala situație a politicii externe pare a fi strein de această idee.

Congres european. — Autonomia Albaniei.

Petersburg. — Se svonește că între marile puteri se urmează tratative în scopul convocării unui congres internațional, cum a fost cel dela Berlin, care să decidă asupra tuturor chestiunilor pendente. Între chestiile cari vor trebui rezolvite este *chestia albaneză*. Aceasta din cauza că *aliații nu sunt mulțumiți cu hotărârile stabilite de către marile puteri.* Chiar și în che-

stia autonomiei Albaniei sunt neînțelegeri. Astfel, între altele, punctul de vedere al Rusiei precizat în conferința din săptămâna trecută a ambasadurilor din Londra — ar fi că Albania să rămână sub suveranitatea Turciei, care cu aprobarea tuturor puterilor va numi un guvernator general, iar acest guvernator general să fie controlat de o comisiune internațională. Majoritatea marilor puteri a hotărât însă că Albania să fie *stat autonom, a cărei autonomie să fie asigurată printr-o convenție internațională*, în care convențiune se va stabili apoi și forma de guvernământ a Albaniei.

Mare luptă între Sârbi și Bulgari.

Belgrad. — Ziarele sârbești atacă cu multă violență comandamentul bulgar pe care-l acuză că intenționat pune piedeci transportării în patrie a trupelor sârbești dela Adrianopol. Se știe că un transport de arme și muniții sârbești a fost atacat de comitajii bulgari între Cumanovo și Palanca. În lupta teribilă ce s'a dat, Sârbi au avut 80 de morți și răniți. Cei-lalți soldați sârbi au fugit lăsând în urmă transportul. Pierderile Bulgarilor nu se cunosc.

Salonic. — A 7-a divizie bulgară a primit ordin să înainteze contra Monastirului. Sârbi au concentrat trei divizii lângă Selos, în contra Bulgarilor. Grecii fac și ei mari pregătiri în jurul Salonicului.

Belgrad. — Refuzul guvernului față de cererea naționaliștilor de a lămurii relațiile cu Bulgaria, e considerat de cercurile politice drept o dovadă despre gravitatea situației create de chestiunea frontierei bulgaro-sârbe. Se crede că acest diferend sau va fi rezolvit cât mai curând sau va provoca un conflict războinic între Bulgaria și Serbia.

Cercurile guvernamentale sunt de asemenea de părere că Serbia nu poate împlini cererile exagerate ale Bulgarilor.

Interview cu deputatul bucovinean Isopescu-Grecul.

Viena. — Revista albaneză „Atelhen” publică un interview cu deputatul român bucovinean Isopescu-Grecul în care acesta spune că în delegațiunea austriacă a accentuat necesitatea Albaniei autonome. Prin aceasta ar fi satisfăcute toate naționalitățile, pe când în caz contrar pot izbucni dificultăți, căci incorporarea disparată a naționalităților la state străine va provoca tulburări. Chestiunea Salonicului va fi rezolvită de asemenea în mod satisfăcător.

Albania autonomă, așa cum e proiectată, se prezintă incompletă, deoarece întreaga parte de miază-noapte va fi cedată Serbiei, fapt care va împiedeca dezvoltarea ei ulterioară în mod normal. Această situație e și în Albania de miazăzi. Acolo sunt Aromânii, cari au avut enorm de suferit din partea Grecilor, chiar sub stăpânirea turcească. Dacă vor fi puși acum sub stăpânirea directă a Grecilor, aceasta ar însemna moartea lor etnică.

Cu totul altfel ar fi dacă acest teritor va fi încorporat la Albania independentă.

Ca încheiere deputatul se declară pentru înființarea unei metropolii ortodoxe macedo-albaneze care să cuprindă pe toți Aromânii și Albanezii de rit oriental.

Serbia își retrage trupele din fața Scutarilor.

Antivari. — Trupele sârbești s'au retras deja din fața Scutarilor plecând spre Alessio, aceasta în primul rând din cauza raporturilor foarte încordate cu Bulgaria. Pozițiunile părăsite ale Sârbilor au fost ocupate de către Muntenegrenii. Actualmente Scutari e impresurat exclusiv de trupe muntenegrene.

O convenție secretă austro-bulgară?

Londra. — „Daily Mail” primește dela corespondentul său din Belgrad următoarele: Am reușit să află că între monarhia austro-ungară și între Bulgaria există o convențiune secretă, care obligă pe ambele state a se ajuta reciproc în cazul unui eventual conflict cu Serbia. Convențiunea aceasta a realizat-o însuși regele Ferdinand cu prilejul petrecerii sale din vara trecută în Ungaria. De altfel convențiunea aceasta

e reînnoirea convențiunii ofensive și defensive din 1908.

Austro-Ungaria nu va concedia rezerviștii.

Viena. — Se comunică oficial că comandamentul armatei austro-ungare nu va concedia în luna lui Octomvrie pe rezerviștii și pe tinerii contingentului 1910 în serviciu activ — după cum proiectase mai alaltăieri — până după „regularea definitivă” a contingentului de rezerviști al armatei.

CRONICA ȘCOLARĂ

În temeiul dispozițiilor §-lui 23 din statutele Reuniunii învățătorilor dela școlile populare ort. rom. conf. din ppresbiteratele Timișoara, Belint, Comloșul-mare și Lipova, prin aceasta se convoacă adunarea generală ordinară de ast an, a despărțământului Lipova, pe 18 Aprilie (1 Mai a. c.) la orele 9 a. m. în localitățile școlii ort. române din Lipova.

Afară de programul obișnuit se vor citi disertațiuni. Disertațiunile trebuiesc anunțate cu trei zile înainte de adunare.

Având în vedere rigoarea înaltelor ordinațiuni emanate în cauza de regulare a participării la reuniuni și despărțăminte, on. membrii ordinari sunt îndatorați a se prezenta punctual la timpul fixat în program și a participa regulat la dezbaterile tuturor obiectelor din ordinea de zi. În caz contrar însă, față de absenții neexcuzate, se vor aplica cu toată rigoarea măsurile de îndreptare, conform dispozițiilor suspomenite.

Fiecare membru este invitat cu toată seriozitatea a achita taxele restante cu cari dotează fondului reuniunii.

Belotint, 3(16) Aprilie 1913.

Vasile Bogoi
președ.

Get. Mihailovicin
notar.

INFORMAȚIUNI

Arad, 21 Aprilie 1948

Boicotați teatrul unguresc din Arad!

Iarăș batjocura „Elnémult harangok”.

Teatrul unguresc din Arad, acest azil nocturn al naufragiaților artei, acest subsol tenebros în care torța Thaliei n'a luminat nici odată, dar pentru susținerea căruia curg zilnic paralele din pungile românești, — are neobrăzarea să afișeze iarăș josnica creațiune al jidanului năpârliț Rákosi Victor, piesa imbibată de prostie și de speculațiune neghioabă „Elnémult harangok” (Clopotele amuțite). Nu s'a mulțumit direcțiunea acestui teatru oficios, că a bruscat de douăori sentimentele noastre cele mai adânci, chiar aici în inima unui puternic ținut românesc, nu i-au ajuns fluerăturile din trecut — încearcă acum din nou atentatul! În adevăr numai prostia și lașitatea noastră e mai mare decât batjocura ce ne aplică acum pentru a treia oară șandramaua asta de comediași de-a șasa mână!

Seară de seară societatea noastră românească din Arad umple lojile, parterul și galeriile unui teatru, care numai batjocurându-ne mai poate să se târască de pe o zi pe alta, pentru că deodată cu instinctele primitive ale societății ungurești el speculează și puna acestei societăți. Cine dintre Unguri ar putea să asiste la reprezentarea unei piese de-o tendență antiungurească atât de perfidă și mincinoasă? Inchipuiți-vă minunea asta! Și

noi dăm seară de seară a treia parte de public spectator! Familiile noastre se abonează la loje pe stagiunea întreagă!

Ne stă mîntea în loc la gândul că nici după obrăznicia asta de-a afișa la infinit o oglindă de murdărie la adresa noastră, Români din Arad și din împrejurimi ar mai putea să calce pragul acestui teatru de infecții șovine, de propagandă selvatică antiromânească! Să ne închipuim pentru Dumnezeu, ce-ar fi făcut, chiar dela început, alte poaze în situația noastră!...

În adevăr ar trebui să ne pierdem orice speranță în posibilitatea unui viitor al nostru, dacă prostia și lașitatea noastră ar întuneca și după acest nou atentat conștiința demnității elementare în noi!

Să boicotăm teatrul unguresc din Arad!

„Se prăpădesc ungurii!” Dacă am trăi tot pe timpul regilor arpadieni, de sigur că crainicii ar vesti prin întreaga Ungaria cu sabia mulată în sânge prăpădul. Dar azi sabia înroșită e înlocuită prin deputațiunile, cari colindă pe la guverne, pentruca aceste să arunce cât mai mulți și mai mulți bani din casa statului conților, baronilor și nemeșilor scăpați din vînta lor proprie din Ardeal.

După cum ni se anunță din Budapesta, Sâmbătă s'a prezentat a primul ministru Lukács o deputațiune de acest soi, deputațiunea comitatelor transilvănene, sub conducerea camelierului regesc și împărătesc Andrei de Dosa. Conducătorul deputațiunii compusă din o mușime de prefecți, primari și deputați a prezentat primului ministru cererea comitatelor transilvănene ca colonizarea și parcelarea să fie regulată în spiritul „național”. Primul ministru în răspunsul ce l'a dat deputațiunii a accentuat că miniștri de resort studiază deja chestia aceasta și guvernul va face totul, pentruca în interesul salvării maghiarismului în Ardeal să se inaugureze pe cale practică o politică corăspunzătoare referitor la proprietățile de pământ. Deputațiunea s'a prezentat apoi și ministrului de agricultură contele Béla Serényi, care a remarcat importanța așa numitei bănci altruiste în chestia proprietăților de pământ din Ardeal și a declarat că el intenționează a mijloci ca proprietățile de pământ și păduri ale statului să se vîndă pe cale legislativă, sau ca pe lângă cele mai favorabile condițiuni să fie date în arândă.

Nu s'a aruncat destule milioane încă din casa statului, nu s'a făcut încă destul pentru maghiarimea din Ardeal. Budgetul țării e fără fund când e vorba de săcui. De Români de pe Câmpia Ardealului, de pildă, se îngrijește numai ce de sus și cel de sus nu bate cu băta.

Starea sanitară a Papei. După cum se anunță din Roma: Starea sanitară a Papei se ameliorează tot mai mult și însănătoșarea deplină nu e departe, astfel, că medicii nu vor mai da buletine.

Incidentul dela Nancy aplanat. Ministrul de interne francez pe baza raportului consilierului de stat Augier, însărcinat cu anchetarea incidentului dela Nancy, a dispus următoarele: Ambii agenți de poliție, cari s'au aflat în noaptea de Duminică în gara din Nancy, sunt destituiți. Se vor lua fără nici o întârziere măsuri pentru reorganizarea poliției din Nancy, iar în legătură cu aceasta ambii comisari de poliție din Nancy vor fi destituiți. Prefectul departamentului Meurthe et Moselle căruia îi aparține Nancy, va fi transferat pentru că n'a raportat la timp ministrului de interne despre incident.

Măsurile aceste ale guvernului francez a fost aprobate din partea Germaniei și după cum

anunță Agentia Havas, ambasadorul Germaniei la Paris, baronul Schön a făcut cunoscut ministrului de externe francez, Pichon din care reiese că incidentul dela Nancy pentru ambele guverne din punct de vedere politic e deplin aplănat

Promoție. Dnul *Ieronim Stoichiția*, originar din Porumbacu-de jos (Tara Oltului) a fost promovat de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj.

Greva din Belgia. După știrile sosite din capitala Belgiei, Bruxelles, greva generală de curge liniștit fără a slăbi cât de puțin. Partidul social-democrat a trecut Duminecă în revistă pe greviști, în toate orașele și centrele industriale. Numărul vapoarelor cari cercetează portul Antwerpen a scăzut în mod simțitor și proprietarii de vapoare cred că până Miercuri circulația în port va înceta de tot. În toate orașele s'au înființat comitete de dame pentru sprijinirea greviștilor. Se anunță că guvernul belgian va ceda în fața impozantei și demnei manifestări a muncitorimei belgiene. Se spune chiar că guvernul și-ar fi înaintat demisia dar regele n'ar fi primit-o din cauza urgenței imperioase a reformei legii militare.

Un prieten al nostru. Citim în „Gazeta Transilvaniei”: Zilele trecute, de Sâmbătă până Martii, a petrecut în orașul nostru un prieten al cauzei noastre, englezul A. L. Kennedy, corespondentul marelui ziar londonez „Times”. Dl Kennedy a fost trimis în București, ca corespondent al ziarului, de pe când a izbucnit războiul balcanic. În București a fost primit bine din partea cercurilor înalte. Interesându-se de cauza noastră, a câștigat dragoste de noi și — astfel — a voit să ne cunoască mai de aproape. Până acum a cercetat mai multe orase de-ale noastre. Martii a plecat din mijlocul nostru, după ce a conferat cu o mulțime de persoane, cari joacă un rol cultural și politic. Dl Kennedy va mai veni în mijlocul nostru.

Presa străină despre Gh. Gr. Cantacuzino. Toată presa străină a consacrat elogioase articole ilustrului bărbat de stat român Gh. Gr. Cantacuzino. În ultimul număr din cunoscuta revistă germană „*Illustrierte Zeitung*” Karl Junker publică un articol în care face biografia și aprecieri asupra rolului politic și social jucat în viața României de marele dispărut. Gh. Cantacuzino — își termină articolul Junker — a fost unul din bărbații cei mai cunoscuți și mai populari din țară și a jucat în istoria țării, mai mult încă decât viața lui socială, un rol extraordinar de însemnat.

Biserica Românilor Macedoneni. Abia scăpați din jugul omoritor al Turcilor, frații noștri din Macedonia sunt amenințați de noui și foarte mari primejdii. Teritoriul ocupat de ei va fi împărțit de Serbia, Grecia și Bulgaria, iar bisericile și școlile lor azi închise de Greci, vor fi poate desființate mâne de cuceritorii Macedoniei. Risipiți în câteva grupe mari și depărtate și foarte multe grupe mici spre Bulgaria, Românii Macedoneni, fără școală românească și mai ales fără biserică, vor fi într'o situație mult mai tristă decât cum au fost sub dominațiunea otomană. Singura lor nădejde se îndreaptă spre România care dacă nu va interveni la timp pentru salvarea fiilor săi din Balcani se va face vinovată de o crimă neiertată. Dela ea așteaptă Românii Macedoneni salvarea bisericii și școlii lor, viața lor etnică. Speranța fraților noștri din Macedonia este frumoasă și întemeiată, căci, după cât suntem informați, guvernul român, întreaga Românie, se gândește mereu la soarta lor și în curînd le va da dovezi de sollicitudine și iubire. Imediat ce pacea va fi încheiată și granițele statelor balcanice definitiv stabilite, se va porni lupta pentru drepturile amenințate ale Aromânilor, salvându-le în primul rînd școala și mai ales biserica.

Excluderea evreilor din armata rusă. Ziarul „Die Zeit” află din Petersburg: Duma rusească a ținut o ședință secretă, în care a fost debătut proiectul de lege privitor la contingentul de recruți din anul 1913. Intre altele a fost supus Dumei un proiect de lege pentru excluderea Evreilor din armata rusă. Debaterile acestui proiect au fost foarte enervate și vehemente. Despre hotărârile luate nu se știe nimic.

Un bărbat care și-a otrăvit trei soții. În Frankfurt a fost arestat maestrul de scrimă Carol Hopf, care și-a otrăvit pe rînd cele trei neveste ale sale. La perchiția ce s'a făcut la domiciliul asasinului, s'au găsit nu numai otrăvuri puternice, dar și bacili vii de holeră și tifos. Asupra morții primei soții a lui Hopf existau oarecari bănueli de otrăvire, dar examenul chimic ce s'a făcut organelor defunctei n'a descoperit nimic suspect, căci femeia fusese ucisă cu bacili holerei. Criminalul a declarat că bacili îi are din Viena. Poliția vieneză făcând cercetări, a găsit că Hopf spusese adevărul. Într'adevăr el își procurase bacili dela un institut particular de bacterologie care furnizează în întreaga lume cele necesare cercetărilor bacterologice. Hopf își tipărise hârta de scrisori cu en-tete-ul: „Laborator bacterologic, Frankfurt, Buelowstrasse” și comandase culturi pure de holeră. Profesorul Kraus, directorul laboratorului din Viena, furnisorul lui Hopf, a prezentat poliției acele scrisori de comandă.

Un automobil cade în Sena. Un automobil a alunecat pe podul din Levalois-Perret, lângă Paris, a sărit peste bordura podului și a căzut în Sena. Automobilul aparținea dnei Duncan, cunoscută dansatoare; cei doi copii ai dnei Isidora Duncan, cu guvernanta lor s'au înecat.

Moralizarea operei americane. Oscar Hammerstein, e un impresario american, care acum un an a organizat la Londra o întreprindere de reprezentățiuni de operă, cu care ocaziune a cheltuit și încasat sume considerabile. Cu ocazia unei conferințe pe care acest „impresario” a ținut-o la New-York, el a declarat că nu va angaja pentru teatrele de operă americane decât cântăreți și cântărețe americane, (pursang?) care și-au făcut studiile muzicale în America și — mai mult — care ar prezenta garanții de moralitate. Spre a justifica această măsură neașteptată, Hammerstein a pretins că artiștii cântăreți europeni trăiesc într'o atmosferă „viciată”. Iată un impresario cam pretențios! Nu știm ce fel de elemente va recruta pentru reprezentațiile sale de operă Hammerstein și dacă publicul va fi indulgent pentru virtuozele primadone cari însă ar da chixuri! În ce ne privește, între virtutea și virtuozitatea unei cântărețe, preferim calitatea din urmă.

Grevă violentă la Petersburg. Cu toate precauțiunile luate de poliția din Petersburg, lucrătorii au izbutit să pătrundă în centrul orașului manifestând. Aveau și drapele roșii și drapelul cu inscripțiuni revoluționare. Un ziar spune că s'au asvârlit pietre contra poliștilor, aceștia însă, scotând revolverele și amenințând să tragă, lucrătorii s'au retras. În cursul nopții s'au produs ciocniri între greviști și poliție. Numărul greviștilor se evaluează la 50.000. S'au făcut numeroase arestări.

ECONOMIE.

Dela „Banca gen. de asigurare”.

Banca noastră de asigurare a adresat zilele acestea tuturor reprezentanților și agenților ei următorul circular, pe care-l recomandăm și noi în atențiunea băncilor noastre.

Onorate Dommule!

Cu luna aceasta se începe sezonul cel mai priincios pentru afaceri de asigurări de tot felul, special însă pentru afacerile de asigurări contra incendiului (focului) și grindinei. În acest interval de timp, societatea noastră trebuie să desvoalte o activitate energetică și cu rezultate cât mai mari, ceea ce numai așa va fi cu putință, dacă toți ceice lucrăm pentru scopurile ei ne vom face datorința. Tocmai de aceea Vă rugăm:

1. întru cât nu ați avea tipărituri suficiente (oferte de asigurări de pausal, edificii, produse, mașini agricole și oferte de asigurări contra grindinei) să ne avizați de urgentă ca să Vi-le putem trimite și

2. întru cât ați avea lipsă de lămuriri sau instrucțiuni. Vă rugăm a ni-le cere, ca să Vi-le putem da, respective să exmitem funcționarii dela centru sau dela agenturile principale ca să Vă deie instrucțiunile necesare.

Ce privește activitatea dv., în prima linie Vă atragem atențiunea asupra asigurărilor de pausal, pe cari să le câștigați pentru societatea noastră. Aceste sunt pentru economi cele mai potrivite (pot asigura la un loc edificii, produse, vite, unelte etc.) și mai eftine. În rîndul al doilea Vă recomandăm să stăruiti pentru asigurările de edificii, cari sunt o adevărată binefacere pentru orice proprietar. — Să stăruiti mai departe pentru asigurările de produse, cari sunt foarte generalizate. Asigurări de produse primiți în prima linie dela ceice și-au edificii asigurate la institutul nostru. Primiți însă și dela aceia, cari sunt asigurați de prezent la alte societăți și cari la scadență vor trece la noi sau cari fac și până atunci asigurări de pausal la noi. Mai departe Vă recomandăm să Vă interesați de asigurările de mașini agricole, special de mașini de treerat, cari se asigură totdeauna și cari dau premii foarte frumoase. Paralel cu asigurările contra incendiului, Vă rugăm a vă deosebită atenție la asigurările contra grindinei, pentru cari Vi-se trimite oferte și instrucțiuni speciale.

La luarea ofertelor Vă rugăm să fiți cu atențiune special la următoarele împrejurări 1. să se primească asigurări dela oameni morali și cinștiți, cari nu abuzează de serviciile, ce le oferim și 2) să asigure totdeauna valoarea faptică, pentru că dacă asigură mai mult în caz de pagubă și așa nu se restituie decât valoarea reală, iar dacă asigură mai puțin, e în detrimentul asiguraților.

La primirea polițelor Vă rugăm a observa următoarele: polițele să nu se extradeze decât dacă premiul se achită în bani sau se da acoperire cambilă sigură pentru suma premiului. Acele polițe, cari nu se plătesc în bani gata sau nu se da acoperire de schimb corăspunzătoare au să fie restituite în termenul prescriș celei institutului. Aci în special ținem să observăm că polițele de asigurări contra grindinei au să fie restituite contrar uzului dela celelalte soiuri de asigurări — în decurs a zile, căci în caz contrar purtați răspundere materială pentru valoarea premiului.

În legătură cu cele precedente, permiteți-ne a Vă atrage atențiunea la asigurările asupra vieții, pe cari societatea noastră le face în toate combinațiunile uzitate la societățile moderne. Condițiunile acestor asigurări și măsura în care se reasigură ele pot fi îndemnuri ca publicul nostru să le contracteze exclusiv la institutul nostru.

Încheiând scrisoarea noastră nu putem înțrelăsa a Vă ruga cu toată stăruința ca în decursul activității dv. să ne adunați datele necesare — pe blanchetele speciale ce Vă trimitem despre asigurările acelor clienți ai dv., cari la scadență vor să le treacă la societatea noastră.

Cu toată stima:

„Banca generală de asigurare.”

CRONICA SOCIALA

D. Rădulescu în Orăștie. Tenorul Ionel Rădulescu va da un concert vocal Luni, în 28 Aprilie n. 1913 (a doua zi de Paști), în Orăștie, în sala hot. „Cenral”.

Program: 1. a) Fr. Schubert: Laudă la crimilor. b) Fr. Schubert: Tu ești odihna. c) N. Ganea: Doina ciobanului.

2. a) G. Bizet: Arie din opera „Carmen”. b) I. Vidu: Moțul la drum.

3. a) Gh. Gounod: Arie din opera „Faust”. b) N. Ganea: Du-te dor. c) I. Scarlatescu: Spune-mi codrule. 4. a) I. Murășianu: Doina din Bihor. b) I. Brătianu: De-acuma nu te-oi mai vedea. 5. a) G. Ștefănescu: Cântecul fluerășului. b) T. Bredicean: După ochi ca murele. c) G. Dima: Mugur, mugurel.

POȘTA REDACȚIEI.

V. I. C. Să mai încerci. Asta nu merge.

L. D. M. Nu știm să existe vre-un manual de felul celui dorit de dta.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Se caută

COLABORATORI EXTERNI

pentru o revistă humoristică. Ofertele sunt a se trimite în cel mai scurt timp dlui Alexandru Anca, librar Gherla—Szamosujvár.
A 1081—2

ANUNȚ.

În cancelaria subscrierului se află de vânzare 10 acții dela inst. de credit

„ISVORUL”

din Ighiu. Cei ce ar dori să le cumpere să binevoiască a se adresa mie.

Dr. Ion Baltariu.

advocat în Alba-Iulia (Gyulafehérvár.)
Ba 1089

PEȘTE SĂRAT.

Am onoare a Vă oferi, fără obligamânt, cele mai convenabile prețuri de zi, cerându-vă binevoitoarele comande totdeauna de timpuriu.

Morun nisetru	aleasă 100 klg cor	220.—
Somn (tracanae) nisetru	„ 100 „ „	160.—
Mare Șaran	„ 100 „ „	110.—
Somn (iafrac) mare	„ 100 „ „	110.—
Știuca mare	„ 100 „ „	96.—
Forella (Lakerda)	„ 100 „ „	120.—

Prețurile sunt a se înțelege pe 100 klg. la stațiunea Panciovei pe lângă anticipație și ramburs.

Cu toată stima:

M. G. PALICS,
comersant de pește en gross
Panciova

(Pa 940)

AVIZ

Biroul inginerului Laurențiu Giurgiu se află în Timișoara-Cetate (Balázs-tér Nr. 1).
☎ 1050.

1 CUTIE

(Pl 301—100)
cu 200 hârtii de scrisori, de panză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAOANE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, pe a Szabadság, nr. 1.

Prăvălie nouă!

Sa 921

Prăvălie nouă!

Grăbiți și cercetați vitrinile noului magazin ocazional de

GHEȚE

din ARAD, strada Deák-Fercz nrul 8.

Prețuri în cor.

Ghete pentru copii dela — 70 fil.

» » fetițe » 2-50 »

» » femei » 3- »

» » bărbați » 5- »

Sándor Dezsó,

magazin ocazional.

Dumineca vitrinile ziua întreagă sunt deschise.

Prețuri ieftine de tot!

Asortiment foarte bogat!

IN BUCUREȘTI

L. 730

Laboratorul „Dr. Robin“

5 str. I. C. Brătianu 5.

Director: Dr. V. Busilă.

ANALIZE DE SÂNGE

pentru sifilis (Wasserman),
spute, urini, fecale, (scaune)
:: și orice analize medicale. ::

— Lămuriri la cerere. —

Ochiuri de găină, bătătură, întărituri, nițeluri, dispar în timp de 48 ore dacă folosești „CANNABIN“

1 sticlă 1-40 cor
3 sticle, porto plătit 3- »

Se capătă la farmacia:

Dr. FLESCH E., Győr, XIII.

la 997

Cele mai fine și mai elegante haine

PENTRU BĂRBAȚI ȘI COPII,

cel mai potrivit și cel mai ieftin izvor de cumpărare pentru orice îmbrăcăminte se află la

MOSKOVITZ ZS.

ARAD, (edificiul Teatrului)

unde e asortiment bogat și cel mai bun croi.

Atrag atențiunea binevoitoare a P. T. preoți, precum și a d-nilor teologi și pedagogi asupra îmbrăcămintelor „ȘAGUNA” făcut de mine, ce se poate cumpăra exclusiv numai la mine, precum și redingote și veste preoțești.

Orice îmbrăcăminte cumpărată dela mine, se străformă după măsura corpului fără nici o plată.

Telefon nr. pentru oraș și comitat: 534. Întrebuințarea telefonului pentru P. T. publice e gratuită.

Comande din provincie se efectuează momentan.
Mo. 1066.

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta. :-:

Telefon: 33.

Fond. în anul 1899.

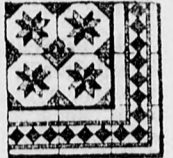
Barabás Gergely

sculptor

și întreprinzător de lucrări de beton.
MURĂȘ-OȘORHEIU (MAROS-VÁSÁRHELY)
Strada Régibarom numărul 34.

Esecută: ornamente de ghips, de ciment de teracotă în culori, de maiolică și peatră artificială, pentru clădiri; pereți, despartitori, și tavane de table de ghips și după sistemul rabitz; invăitoare moderne de ciment-beton, tablete de granit și mozaic pentru terase

Padimente excelente artistice colorate. Dolomito invăitoare admirabile de fayence Trepte, aietri mormântale, garduri și alte lucrări de beton și pietri artificiale. —

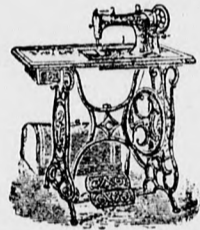

Magazin permanent de tablete Rabitz de ghips pentru pereți, și tablete de ciment și mozaic. (Ba 826 20)

Atelier mecanic și electrotehnic**Beregszászy Antal Z.**

Vârșeț-Versecz str. Deak Ferenc nr. 10.

vis-à-vis de biserica românească

Execută totfelul de lucrări în bransa aceeași și anume mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate pentru cinematografe, aparate fotografice, instrumente speciale și brevete, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică. — cu prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințios.

Be 375—80

CEL MAI BUN ȘI MAI IEFTIN ASORTIMENT pentru procura-sărbestii.

rea ornamentelor bisericăști, pentru toate bisericile gr. or. române și sârbești.
(1 208 —)

Anume: Odăjdii colorate și negre, acoperăminte, prapori mari, steaguri pentru biserică, candelă, cruce, baldachin, ripide, icoane slute, icoane ruse și de totfelul, icoane istorice, etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte slute pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

— Cele mai moderne pălării preoțești. —

Haine pentru domni preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestiminte preoțești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau detaluri și totfelul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materie de prima calitate și cea mai bună, dar vand mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comande ezech momentan în modul cel mai prompt și conștiințios.

CATALOG ILLUSTRAT TRIMIT GRATUIT.

Cerând comande abundante, rămân eu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

Strada Duna n-rul 10, (Casa proprie.)

In atențiunea publicului din localitate și provincie.

Varga György

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Hld nr. 19.

In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase —

Cuptoare de olane samotte

cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate.

Va 829-82

DOLEȘTE DOAMNĂ

„CREMA MARGIT” a lui FÖLDES

CA FAȚA SĂ-ȚI FIE CURATĂ, TINĂRĂ ȘI PLĂCUTĂ

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumșetare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neântrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică. Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen în Arad.

Ilie Bura

lăcătuș artistic și pentru zidiri.

BISERICA-ALBĂ str. Orșova nr. 4 (casa proprie).

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fier a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădituri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare toffelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

(Bu 110-60)

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20-59.)

Invenție ungurească, brevet propriu!

Pistolul cu pocnește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen. Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 199-120)

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot căpăta la

Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14.

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis. Corespondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheltăzile de 10 ani și prețuri ieftine, oferă cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notă: că numai soția vor primi catalogul gratuit ori li cer cu provocare la sticlă „Românul” (adecă scriu că a cettit anuțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Ba 14-104)

Expeditez cu garanță

ultoi de viță de viie

din renumitul soi Delavare, negru, multiplu, cari nu mai trebuie stropiți, produce rod în fiecare an, liber de orice fel de boale de struguri; vițe netede și cu rădăcini, din patrie și americane, de 2-3-4 ani.

Trandafiri și altele de vânzare la

Páska Demeter,

viicultor diplomat și proprietar de vii.

ORADEA-MARE — (Nagyvárad).

Catalog de prețuri gratis.

Pa 917

Recomandate de către cei mai renumiți medici

Bandaje,

picioare artificiale, corsete, legătoare pentru pantece frigătoare, stropitoare, suspensorii, îndreptătoare, ciorapi de gumă, vată (bumbac) legătoare și articli pentru bolnavi precum și cele mai excelente prezervative franceze pentru femei și bărbați, se vând cu prețuri ieftine la

KEPES ELEK, bandagist.

Tot acolo se poate căpăta vestitul prezervativ „Austrobus ultra” și „606”. Sală separată serviciu de probe pentru dame și bărbați. Pentru oficanți și maestri reduceri de preț

NAGYVÁRAD == SASPASAGE.

Ke 830

Prima societate de credit funciar român din București.

LISTA

De scrisurile funciare 4% și 5% eșite la sorți la tragerea 28-a și a 63-a făcută în ziua de 30 Martie (12 Aprilie) 1913. Aceste scrisuri sunt eșite la sorți cu cuponul ce 1 Ianuarie 1914 și se vor plăti al pari (sută în sută) la Cassa societății cu începere dela 1 Iulie 1913.

4%			5%														
à 5000 lei	à 1000 lei	à 100 lei	à 10 000 lei	à 5000 lei					à 1000 lei					à 100 lei			
202	100	613	10	9508	20716	27232	41964	57414	37104	45457	57050	67518	76404	86498	93461	99736	6019
222	120	623	34	9518	20726	27242	41974	57424	37124	45467	57060	67528	76409	86807	93471	99738	6049
242	136	683	70	9528	20746	27252	41984	57434	37134	45477	57070	67538	76419	86817	94007	99746	6059
262	156	693	80	9538	20756	27262	42023	57444	37144	45487	57080	67548	76424	86827	94017	99748	6079
272	186	886	510	9548	20766	27272	42033	57454	37154	45497	57090	67558	76429	86837	94037	99756	6089
282	196	977	520	9568	20776	27292	42043	57464	37164	45703	57829	67568	76434	86847	94047	99758	6099
292	515	987	530	9588	20786	27505	42053	57494	37174	45713	57839	67578	76439	86857	94057	99776	9116
2104	1408	1028	550	9598	20796	27515	42063	57501	37194	45723	57879	67588	76444	86877	94067	99778	9126
2114	1418	1038	560	9609	21212	27525	42073	57511	39906	45733	57889	67598	76449	86887	94077	99786	9136
2124	1428	1068	570	9619	21226	27535	42083	57521	39916	45743	57899	68504	76454	86897	84087	99788	9508
2134	1438		580	9629	21232	27545	42093	57531	39926	45753	59726	68514	76459	87909	94097	99796	9528
2144	1448		590	9639	21236	27555	43405	57541	39936	45763	59736	68524	76464	87919	94305	99798	9558
2154	1458		5400	9649	21242	27565	43425	57551	39946	45773	59746	68534	76469	87939	94315	105004	18204
2164	1468		5419	9659	21246	27575	43435	57561	39956	45783	59756	68544	76474	87949	94325	105014	18254
2184	1478		5429	9669	21252	31301	43445	57561	41707	45793	61009	68554	76479	87959	94335	105024	28460
4202	1488		5439	14504	21256	31311	43455	57562	41727	49317	61019	68564	76484	87969	94355	105034	28490
4212	1498		5449	14515	21266	31321	43465	57572	41737	49337	61029	68574	76489	87979	94365	105044	
4222	4205		5459	14524	21272	31331	43485	57572	41747	49347	61039	71510	76494	87989	94385	105094	
4232	4215		5469	14525	21276	31341	43511	57581	41767	49357	61049	71520	76499	87999	94395	130204	
4242	4225		5499	14534	21282	31351	43521	57582	41777	49377	61059	71530	76805	88106	95504	130214	
4252	4235		9005	14535	21286	31361	43531	57591	41797	49387	61069	71540	76815	88116	95514	130224	
4262	4255		9025	14544	21292	31371	43541	57592	42103	49397	61079	71550	76825	88126	95524	130234	
4272	4275			14545	21296	31391	43702	59640	42113	51852	63607	71560	76835	88146	95534	130244	
4292	4285			14554	23104	31507	43712	59650	42133	51872	63617	71580	76845	88176	95544	130264	
	4295			14565	23114	31514	43722	59690	42143	51882	63627	72506	76855	88196	95554	130274	
				14574	23134	31517	43732	60301	42173	51892	63637	72516	76865	88402	95584	130284	
				14575	23144	31524	43742	60311	42183	53401	63657	72526	77904	89412	95594	130294	
				14584	23154	31527	43752	60331	42193	53411	63667	72701	77914	89422	97001	139704	
				14585	23174	31534	43762	62702	42213	53421	63687	72711	77924	89442	97011	139714	
				14588	23184	31537	43772	62712	42233	53431	63697	72721	77934	89452	97021	139724	
				14594	23194	31544	43782	62722	42243	53441	64507	72731	77974	89462	97031	139734	
				14595	25004	31547	47092	62732	42253	53451	64517	72741	77984	89472	97051	139744	
				17319	25014	31554	47924	62742	42263	53461	64527	72751	77994	89482	97081	139754	
				17329	25064	31557	47934	62752	42273	53471	64537	73906	81301	89492	97091	139764	
				17339	25074	31574	47974	62762	42283	53481	64547	73926	81311	91603	97914	139774	
				17349	25084	31577	47984	62772	42293	53491	64557	73936	81321	91623	97924	139784	
				17359	25094	31584	49142	62782	42301	54297	64567	73946	81351	91633	97934	139794	
				17369	25704	31587	49152	62792	42311	56708	64577	73986	81361	91643	97964	143100	
				17379	25714	31594	49162	62792	42311	56708	64577	73986	81371	91653	97974	143110	
				17389	25724	31597	49172	62792	42311	56718	64587	73996	81381	91663	97984	143120	
				17399	25734	31904	49182	62792	42311	56728	64597	75103	81391	91673	97994	143130	
				18800	25754	31914	49192	62792	42311	56738	64703	75113	81391	91683	97994	143140	
				18810	25764	31934	49509	62792	42311	56748	64713	75123	82709	91693	98612	143150	
				18820	25774	31944	49529	62792	42311	56758	64723	75133	82739	91693	98622	143160	
				18830	25784	31954	49539	62792	42311	56768	64733	75143	82749	93006	98632	143170	
				18840	25794	31964	49549	62792	42311	56778	64743	75153	82759	93016	98642	143180	
				18850	26228	31974	49569	62792	42311	56788	64753	75163	82769	93026	98652	143190	
				18860	26238	31984	49599	62792	42311	56798	64763	75173	82779	93036	98662	143190	
				18870	26248	41523	56727	42648	42648	57329	64783	75183	82799	93046	98926		
				18880	26258	41533	56737	42658	42658	57339	64793	75193	84508	93056	98946		
				19303	26268	41553	56747	42668	42668	57349	66709	75500	84518	93076	68986		
				19323	26278	41563	56757	42678	42678	57359	66729	75510	86408	93086	99009		
				19333	26288	41573	56767	42688	42688	57369	66739	75520	86418	93096	99009		
				19363	26298	41623	56777	42698	42698	57379	66749	75540	86428	93411	99706		
				19373	27202	41673	56787	45407	45417	57606	66769	75550	86438	93421	99708		
				19383	27212	41683	56797	45427	45427	57626	66779	75560	86448	93431	99716		
				20706	27222	41954	57404	45437	45437	57636	66789	75570	86458	93441	99718		
								45447	45447	57646	67508	75590	86488	93451	99728		

DIRECȚIUNEA

MASINI

pentru industria cimentului.

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabrici complete din ciment

Hazai fémlmez és cementgyári géppár r.-t.

BUDAPEST VI.,
Rettek Ferencz-u. 66.
TELEFON: 93-13.

Ha 140-120

FJSCHER TESTVÉREK

fabricanți de țesături de sârmă, de sârmă pentru garduri, de site și sârme de oțel,
ARAD, str. József-főherceg nrul 8.

Localul fabricii: str. Kossuth nr. 45.
Telefon nr. 557.

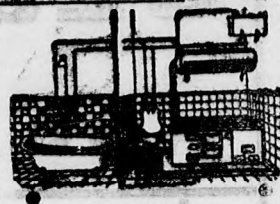
Oferă orice lucrări, aflătoare în depozit, în bransa aceasta, cu prețuri ieftine de concurență. —

Prețurent se trimite la dorință gratis și franco. Fi 1017

DENGELEGI ÁRMİN, tinichigiu

Instalator de conducte pentru apă și de odăi de baie
Oradea-mare (Nagyvárad) str. Kolozsvári 44.

Execută tot felul de lucrări și reparări în bransa aceasta și anume: acoperirea zidurilor și a turelor

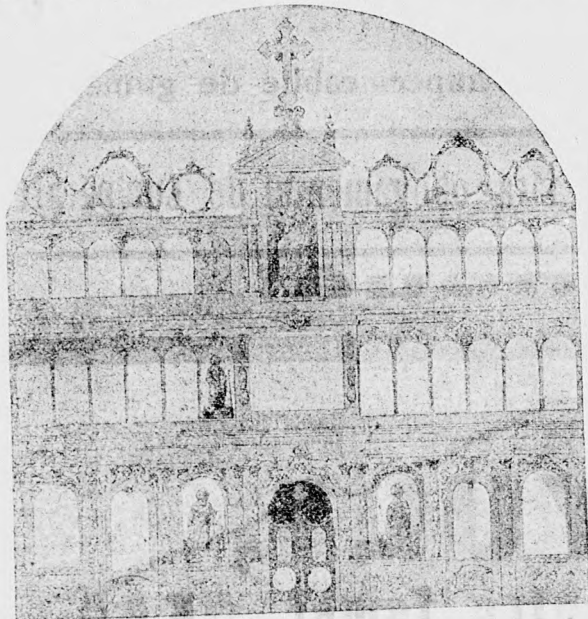

bisericii, instalarea odăilor de baie precum și a conductelor de apă, în stil modern și în privința tehnică cel mai perfect.

Prețuri moderate. (Da 828-15)

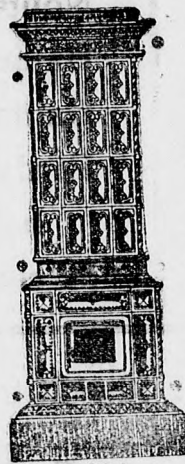
SCHMIDT JÁNOS

Institut pentru ridicarea altarelor în
BUDAPESTA, Köbányai-ut nr. 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile.
Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi, Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.
Prețuri moderate Condiții favorabile de plată.
A apărut catalogul cel mai nou.

SI 160-60

I 884

INCZE JÓZSEF

MAGAZIN DE CUPTOARE,

Dés (Dej), str. Bánffy, nr. 31.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pereți și pentru vane. Execută tot felul de lucrări în bransa cuptorăritului și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

La dorință servesc cu mustre.

Zădarnic cauți D-ta

ghete frumoase, bune și elegante, căci nu vei găsi câtă vreme nu vei merge să-ți cumperi ghete dela „Ciobota roșie” (Piros czizma) a „Asociațiunii călțunarilor din Arad” („Aradi czipészek termelő szövetkezete”) piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 14. O singură încercare vă va convinge.

Asociațiunea călțunarilor din Arad

ARAD, piața Libertății nr. 14. (A 999)

Dacă nu v-ați procurat încă treburile de primăvară, vă rog să nu între-lăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

postavuri de haine pentru femei și pânuri pentru talii,

delinuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

Mare asortiment de decouri p. haine, cravate și corsete foarte moderne.

Roagă binevoitor sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI,

prăvălie de articlii de modă pentru femei și bărbați

ARAD, strada Forray, nrul 2/a.

Asortiment foarte bogat de ploiere negre și în culori moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de

ate, pânze de bumbac și șifoane, albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, ștergere, albituri pentru femei și bărbați, ciorapi, mănuși, broderii, basmăluțe, etc.

Rămășițe de pânze și broderii cu jumătate preț.

Singurul vânzător de cele mai bune ploiere pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zile.

la 970

Prăvălie nouă!

Szántó Mór és Tsa

magazin de haine pentru bărbați, băieți și copii

ARAD, palatul teatrului.

PRĂVĂLIE NOUĂ!

Prețuri fixe:

Mare asortiment de
Noutăți de primăvară,
Haine ocazionale,
Haine pentru turiști și pentru sport,
Pardesiuri moderne, pantaloni și
haine pentru copii,
precum și surtuțe impermeabile de gumă.

Prețuri fixe!

PRĂVĂLIE NOUĂ!

Rugăm a ne cerceta saloanele noastre, fără obligamentul de cumpărare.

Prăvălie nouă!

RADÓ GYULA, magazin de pardesiuri pentru femei, ARAD.

A sosit un foarte bogat asortiment de

noutăți de primăvară și anume:

Raglance engleze,
Pardesiuri moderne pentru femei,
Mantale de mătăsă și de etamine,
Surtuce pentru fete,
Pardesiuri pentru copii,
Costume engleze,

Costume troteur,
Haine pentru copii,
Talii moderne,
Halaturi,
Fuste moderne,

HAINÉ DE DOLIU ȘI TALII DE DOLIU.

Prețuri fixe!

(Ra 973)

Telefon 238.